

Företagshälsovård för lantbruksföretagare

Den viktigaste resursen i ett lantbruksföretag är företagaren själv. Företagshälsovården för lantbruksföretagare har till uppgift att hjälpa företagaren att bevara och förbättra sin arbetsförmåga, förebygga arbetsrelaterade sjukdomar och olycksfall samt vid behov att ordna med hänvisning till rehabilitering. Anslutningen till företagshälsovården är frivillig för företagare.

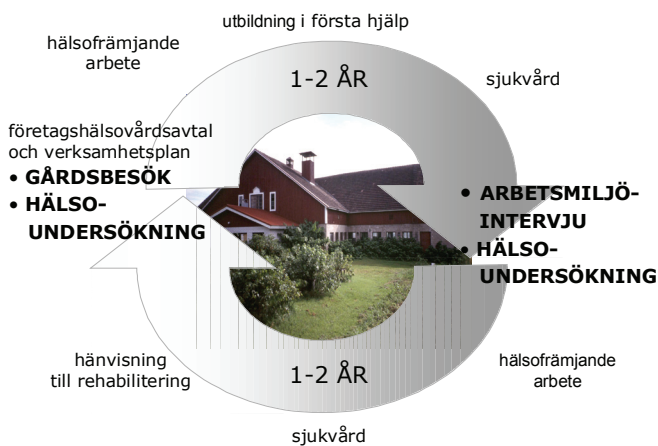
Användningen av företagshälsovårdens tjänster utgör en del av gårdsbruksenhetens kvalitetssystem. Avtal om företagshälsovård upprättas separat för varje företagare som ansluter sig till företagshälsovården, medan verksamhetsplanen kan omfatta hela gårdsbruksenheten.

Företagshälsovården för lantbruksföretagare som process

Företagshälsovården för lantbruksföretagare är en fortgående verksamhet som kräver mångprofessionellt kunnande.

Bild: Jukka Mänttälä

Förebyggande företagshälsovård

Den förebyggande företagshälsovården omfattar arbetsmiljöutredningar, hälsoundersökningar, hälsofrämjande arbete, rådgivning, information och vägledning.

Arbetsmiljöutredningar

- företagshälsovården utreder företagarens arbetsförhållanden med hjälp av gårdsbesök och arbetsmiljöintervjuer. Utgående från en bedömning av olika belastningsfaktorer, olycksfallsrisker och exponeringar som kan påverka hälsan ges förslag till åtgärder, vars genomförande följs upp
- gårdsbesök görs på alla gårdar som ansluter sig till företagshälsovården. Efter det första besöket görs

gårdsbesök vart fjärde år. Besök kan vid behov även ordnas oftare, t.ex. om arbetsförhållandena förändras

- företagaren får råd och vägledning i hur man främjar hälsan och säkerheten i arbetet, samt anvisningar om anskaffning av första hjälpen-utrustning och utbildning i första hjälpen
- gårdsbesöken görs av en företagshälsovårdare och en lantbrukssakkunnig. Vid behov kan också arbetsfysioterapeuten och företagshälsovårdsläkaren delta
- arbetsförhållandena går igenom också i samband med de hälsoundersökningar som utförs mellan gårdsbesöken.

Hälsoundersökningar

- utförs med 1-2 års mellanrum
- företagshälsovårdaren gör en grundläggande hälsoutredning med hjälp av undersökningar och intervjuer, ger remiss till nödvändiga laboratorieundersökningar och informerar om faktorer i arbetet som kan påverka hälsan
- företagaren hänvisas till företagshälsovårdsläkaren vid eventuella symtom som kan vara orsakade av arbetsrelaterade sjukdomar eller andra sjukdomar som påverkar arbetsförmågan, samt vid behov av rehabiliteringsbedömning eller om arbetet medför särskild fara för ohälsa
- företagaren får en muntlig redogörelse för resultaten och en skriftlig hälsoplan.

Företagshälsovårdssinriktad sjukvård

Vid sidan av förebyggande hälsovård har lantbruksföretagare möjlighet att via företagshälsovården även erhålla sjukvårdstjänster på allmänläkarnivå. Den företagshälsovårdssinriktade sjukvården utgör en del av en helhetsbetonad företagshälsovård. Uppgifterna om behandling av sjukdomar och olycksfall kompletterar de uppgifter som erhållits genom hälsoundersökningar och arbetsmiljöutredningar.

Samarbetsgruppen

Företagshälsovårdsenheten har till uppgift att sammankalla en samarbetsgrupp för företagshälsovården för lantbruksföretagare. Samarbetsgruppen utgör en i företagshälsovårdslagen avsedd samarbetsverksamhet mellan arbetsgivarna, arbetstagarerna och arbetarskyddet. Gruppen sammanträder en eller två gånger om året.

Till gruppen hör det företagshälsovårdsteam som erbjuder företagshälsovård för lantbruksföretagarna, den lantbrukssakkunnige som deltar i gårdsbesöken, företrädare för lantbruksföretagarna själva, lokal representant för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, samt företrädare för avbytar-service och företagshälsovårdsenhetens ledning. I gruppen kan också ingå en företrädare för landsbygdens stödpersonsnätverk. Till mötena kan också kallas andra sakkunniga – t.ex. kommunens landsbygdssekreterare eller veterinär – samt vid behov även företrädare för Folkpensionsanstalten. Till gruppens viktigaste uppgifter hör att bistå företagshälsovården vid planeringen och uppföljningen av företagshälsovården för lantbruksföretagare, informera om serviceutbudet och ordna temadagar. I verksamhetsplanen för företagshälsovården tar man upp gårdsbesök och hälsoundersökningar, hälsofrämjande verksamhet, utbildning i första hjälp och annan verksamhet. Via samarbetsgruppen har lantbruksföretagarna möjlighet att själva påverka innehållet i serviceutbudet.

Kostnader och kostnadsersättningar

Lantbruksföretagare som omfattas av lagen om pension för lantbruksföretagare och är försäkrade enligt LFöPL har rätt till kostnadsersättning för sådan företagshälsovård som de ordnat för sig själva, och för sjukvård på allmänläkarnivå som ges inom ramen för företagshälsovården. FPA fastställer årligen de maximibelopp som ligger till grund för den kostnadsersättning som betalas till företagaren. Maximibeloppen fastställs skilt för förebyggande företagshälsovårdsverksamhet (arbetsmiljöutredningar och annan förebyggande verksamhet) samt för företagshälsovårdssinriktad sjukvård.

Med stöd av sjukförsäkringslagen och företagshälsovårdslagen ersätter FPA 60 % av kostnader för förebyggande företagshälsovård (ersättningsklass I), dvs. gårdsbesök, arbetsmiljöintervjuer, hälsoundersökningar med tillhörande undersökningar, rådgivning och vägledning, hälsofrämjande verksamhet, första hjälpen-beredskap och resor i samband med företagshälsovård, samt 50 % av kostnader för företagshälsovårdssinriktad sjukvård på allmänläkarnivå (ersättningsklass II). Kostnader för sjukvård ersätts på villkor att samma serviceproducent sköter både den förebyggande hälsovården och sjukvården samt att sjukvården finns inskriven i företagshälsovårdssavtalet och verksamhetsplanen.

Kommunala företagshälsovårdsenheter fakturerar lantbruksföretagaren för dennes självriskandel av kostnaderna för företagshälsovården och ansöker med hjälp av redovisningsförfarande om ersättning från FPA för den överskjutande delen av kostnaderna. Lantbruksföretagare bör själva ansöka om ersättning från FPA för kostnader för sådan företagshälsovård som getts av privata serviceproducenter, samt för resekostnader i samband med företagshälsovården och sådan första hjälpen-utrustning som företagshälsovårdsenheten har ansett vara nödvändig.

Kostnader för gårdsbesök och arbetsmiljöintervjuer som utförts av kommunala eller privata producenter av företagshälsovårdsservice ersätts av statsmedel, dock högst till det av FPA årligen fastställda maximibeloppet per företagare. Den ersättningsgilla andelen omfattar också kostnader för upprättande och uppdatering av verksamhetsplanen. Mer information om ersättning av kostnader finns under adressen www.fpa.fi

Kostnader för företagshälsovård utgör avdragbara produktionskostnader i lantbruksbeskattningen. Lantbruksföretagare som anslutit sig till företagshälsovården får 20 % rabatt på sin OFLA-arbetskadeförsäkringspremie, om de går med på att ta emot ett gårdsbesök minst en gång vart fjärde år.

FRISKA FÖRETAGARE – LÖNSAMT LANTBRUK

Ytterligare information:

Kinnunen B, Mäittälä J, Pulkkinen-Närhi P, Siitonen T, Taattola K, Weman M. God företagshälsovårdspraxis inom företagshälsovården för lantbruksföretagare. Arbetshälsoinstitutet, Social- och hälsovårdsministeriet; 2008

Rissanen P (toim.). Työterveys ja maatalous Suomessa 2004. Maatalousympäristön terveydelliset riskit ja niihin vaikuttaminen. Työterveyslaitos, 2006.

Leskinen J. Saloseudulta EU-isännäksi – lypsykarjayrittäjät muutosmurroksessa. Seurantatutkimus 1997-2001. Työ ja ihminen Tutkimusraportti 24. Työterveyslaitos. Helsinki, 2004.

Terveystarkastukset työterveyshuollossa. Työterveyslaitos, Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki, 2005.

Hyvä työterveyshuoltokäytäntö. Työterveyslaitos, Sosiaali- ja terveysministeriö, 2007

www.ttl.fi/maatalous